

In memoriam: Sébastien van Drooghenbroeck (1973-2025)

Jogchum Vrielink¹ & Eva Brems²

Op 24 september 2025 verloor de academische en juridische gemeenschap, en velen onder ons persoonlijk, een uitzonderlijke jurist, collega en vriend: Sébastien van Drooghenbroeck, gewoon hoogleraar aan de UCLouvain Saint-Louis – Bruxelles (de vroegere Université Saint-Louis) en assessor bij de Raad van State.

In zijn universitaire carrière was hij onder meer decaan van de rechtenfaculteit van Saint-Louis, vice-rector onderwijs aldaar en prorector gelijkheid, diversiteit en inclusie aan de UCLouvain zelf. Hij werd 52 jaar.

Het klinkt vaak als holle lof na iemands overlijden, maar in dit geval is het onbetwistbaar: Sébastien was een van de grootste juristen van zijn generatie, zo niet de grootste. Zijn scherpzinnigheid, zijn encyclopedische kennis en zijn vermogen om complexe kwesties te analyseren en te verhelderen, waren ongeëvenaard. Zijn proefschrift over het proportionaliteitsbeginsel in het EVRM, zette meteen de toon: intellectueel en theoretisch hoogstaand, maar tegelijk gericht op de concrete betekenis van mensenrechten voor de rechtspraak.

Sébastien was een drijvende kracht in het Belgische, Europese en internationale mensenrechtenrecht en discriminatierecht. Ook inzake het Unierecht (het Handvest in het bijzonder) en alle aspecten van het grondwettelijk recht was hij

een toonaangevende stem. Maar eigenlijk waren er geen rechtstakken waarin hij niet thuis was. Hij verenigde een uitzonderlijke specialistische diepgang met een ongeziene generalistische spreiding.³

Intensiteit typeerde zijn manier van werken. De werkmodus van Sébastien had geen tussenstanden: hij stond altijd en overal op 'maximaal'. Zijn talloze toppublicaties getuigen daarvan, maar hij ging evenzeer voluit in zijn institutionele engagementen: als assessor bij de Raad van State, als trekker van collectieve projecten (vooral in zijn onderzoekscentrum, het *Centre interdisciplinaire de recherches en droit constitutionnel et administratif* (CIRC)), als spilfiguur in Belgische en internationale netwerken rond mensenrechtenrecht, als actief lid van redactieraden (waaronder *Revue trimestrielle des droits de l'Homme* en *Administration Publique*), in het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek en zoveel meer. Overal waar hij zich engageerde, drukte hij onvermijdelijk zijn stempel: steeds kritisch, steeds constructief, steeds met het grotere geheel in gedachten. Wat wij ook bijzonder waarderen, is dat Sébastien ondanks zijn belangrijke posities in het juridische en universitaire 'establishment' geen druk ervoer om zich te voegen naar een meerderheidsopinie. Hij deed consequent zijn eigen – vaak creatieve – denkwerk, en schrok er niet voor terug om gedurfde standpunten in te nemen.

1 Hoogleraar UCLouvain Saint-Louis Bruxelles (CIRC & SIEJ) en hoofddocent KU Leuven.

2 Gewoon hoogleraar UGent.

3 Niet voor niets klonk '*demande à Seb*' steevast als slotzin, op Saint-Louis, wanneer er een juridische vraag opdook waar niemand anders raad mee wist.

Hij was bovendien een onvermoeibare lesgever, aan verschillende universiteiten in binnen- en buitenland. Hij was onder meer gastprofessor aan Université Paris-Panthéon-Assas en nam talrijke onderwijsopdrachten op zich in Afrika (waaronder in Burkina Faso en Congo). Sébastien was een sleutelfiguur in en jarenlange voorzitter van de interuniversitaire *Master de spécialisation en droits humains* (UCLouvain, UNamur & ULB) en stond mee aan de wieg van interuniversitaire projecten die de Belgische rechtswetenschap internationaal zichtbaarheid gaven.

Als decaan en later vicerector zette Sébastien zich met overtuiging in voor het meertalige en interdisciplinaire project van Saint-Louis, dat hij met elke vezel van zijn wezen belichaamde. Zijn (zelfaangeleerde) vlotte Nederlands maakte dat hij actief samenwerking zocht aan Nederlandstalige zijde,⁴ zowel op het vlak van onderzoek als institutioneel. Hij geloofde rotsvast in de tweetalige rechtenopleiding die Saint-Louis sinds begin jaren 1990 in samenwerking met de KU Leuven organiseerde. Vlak voor zijn dood werd die samenwerking – dankzij zijn visie, inzet en vasthoudendheid – omgezet in een officiële codiplomering binnen een nieuwe drietalige bachelor in *laws/droit/rechten*.

Sébastien combineerde zijn strikte intellectuele discipline met een warme persoonlijkheid. Studenten droegen ‘Vandroo’ zonder uitzondering op handen, wegens zijn bevlogen colleges, zijn eruditie, zijn humor en zijn eindeloze beschikbaarheid na de lessen (inclusief voor alle activiteiten die ze organiseerden). Postdocs, doctorandi en jonge onderzoekers vonden in hem een veeleisende maar nog genereuzere mentor. Hij deelde gul zijn tijd (waar hij die vandaan bleef halen, weet werkelijk niemand), zijn inzichten, zijn netwerken.

Voor ons persoonlijk – en velen met ons – was Sébastien niet alleen een collega, maar ook een

vriend. Samenwerken met hem betekende tegelijk hard werken (weliswaar nooit zo hard als hij) en hard lachen. In de vele gesprekken die ons academische werk doorkruisten, kwamen zijn humor, ironie en scherpe observatievermogen telkens weer naar voren. In de vriendschap die we met hem mochten beleven, vonden we dezelfde kwaliteiten terug die hem ook als academicus typeerden: trouw, generositeit, en een koppige weigering om zich neer te leggen bij middelmatigheid.

Het gemis dat Sébastien achterlaat, is immens: voor zijn partner, Aline, voor zijn kinderen, zijn broer, Jean-François van Drooghenbroeck (UCLouvain), en zijn overige familie, voor zijn vrienden, voor zijn collega’s en voor eindeloos veel studenten. Wij denken eerst en vooral aan hen. Maar ook voor de rechtswetenschap en de mensenrechtenbeweging is zijn heengaan een schier onherstelbaar verlies.

Wij koesteren de herinnering aan een mens en jurist die zijn intellectuele kracht en tomeloze energie ten dienste stelde van de rechten van de mens, de democratie en de rechtsstaat. Zijn stem zal blijven klinken in zijn tijdloze werk, in zijn studenten en in iedereen die het voorrecht had hem te kennen.

4 Of allicht is het correcter om het ‘omgekeerd’ te lezen: ongetwijfeld bracht zijn wens en overtuiging van de noodzaak om (ook) met Nederlandstalige collega’s samen te werken hem ertoe zijn Nederlands te perfectioneren.